

Low Health Literacy Is Associated With Frailty and Reduced Likelihood of Liver Transplant Listing: A Prospective Cohort Study

Therese Bittermann, Kristen Dwinells, Sakshum Chadha, Michael S. Wolf, Kim M. Olthoff, Marina Serper

Περίληψη

Η επίδραση της χαμηλής γνώσης θεμάτων υγείας (health literacy -HL) στην έκβαση της ηπατικής νόσου τελικού σταδίου (end stage liver disease- ESLD) είναι εν πολλοίς άγνωστη. Διερευνήθηκε η συσχέτιση της χαμηλής HL με τις κλινικές εκβάσεις σε μια προοπτική κοόρτη εξωτερικών ESLD ασθενών που εκτιμήθηκαν προς μεταμόσχευση ήπατος (liver transplantation -LT). Από το 2014 έως το 2017, 276 ασθενείς υπεβλήθησαν σε LT αξιολόγηση, με εκτιμήσεις της βαρύτητας της ηπατικής νόσου, των ιατρικών και ψυχοκοινωνικών συννοσηροτήτων, της σωματικής ασθενικότητας και υποθρεψίας. Η γνώση των θεμάτων υγείας μετρήθηκε με τη Newest Vital Sign, μία βραχεία επικυρωμένη εκτίμηση. Πολυπαραγοντικά μοντέλα εκτίμησαν τις συσχετίσεις μεταξύ HL και κλινικών εκβάσεων μετά από προσαρμογή για κλινικές και ψυχοκοινωνικές παραμέτρους. Το διάμεσο Model for End-Stage Liver Disease–sodium score του δείγματος της μελέτης ήταν 15 (interquartile range, 11-19), 71 (25.7%) υποψήφιοι ήταν ασθενικοί, 117 (42.4%) είχαν χαμηλή θρέψη, 151 (54.7%) ηπατική εγκεφαλοπάθεια, 104 (37.7%) χαμηλή low HL, ενώ 85 (39.2%) είχαν οριακή ή πτωχή κοινωνική υποστήριξη. Μετά από προσαρμογή για το επίπεδο εκπαίδευσης, τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, τη βαρύτητα της νόσου, η χαμηλή HL συσχετίστηκε ανεξάρτητα με τη σωματική αδυναμία/ασθενικότητα (προσαρμοσμένες αναλογίες πιθανοτήτων- odds ratio [aOR], 3.59; 95% διάστημα εμπιστοσύνης [CI], 1.50-8.59; $P = 0.004$) και τη μη ένταξη σε λίστα αναμονής (aOR 1.96; 95% CI, 1.03-3.75; $P = 0.04$). Η ισχυρή κοινωνική υποστήριξη εξασθένησε τη συσχέτιση μεταξύ χαμηλής HL και της μη ένταξης σε λίστα μεταμόσχευσης (aOR, 1.58; 95% CI, 0.74-3.36; $P = 0.24$). Η χαμηλή γνώση των θεμάτων υγείας είναι ένας συχνός και σε μεγάλο βαθμό μη αναγνωρίσιμος παράγοντας κινδύνου πτωχών εκβάσεων μεταξύ ασθενών με ESLD. Απαιτούνται από το σύστημα υγείας υποδομές

και υποστήριξη προσανατολισμένες στον ασθενή, που θα εξασφαλίσουν ότι όλοι οι ασθενείς θα καθοδηγηθούν επιτυχώς στη σύνθετη διαδικασία της εκτίμησης της LT και της λίστας αναμονής.

Σχόλιο Άρθρου

Η επίγνωση των θεμάτων υγείας (HL- health literacy) ορίζεται ως το σύνολο των γνωσιακών (ή ικανότητα σκέψης) και μη γνωσιακών (ή ικανότητα πράξης) δεξιοτήτων που επιτρέπει στα άτομα να προσλαμβάνουν και να χρησιμοποιούν πληροφορίες που προωθούν και διατηρούν την καλή τους υγεία. Η HL είναι τουλάχιστον εν μέρει ο διαμεσολαβητής της αιτιατής σχέσης μεταξύ εκπαίδευσης και υγείας, ενώ επιδρά ιδιαίτερα στην έκβαση υγείας ασθενών με χαμηλή μόρφωση.

Η ικανότητα αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική σε ασθενείς με τελικού σταδίου ηπατική νόσο (ESLD), και ιδίως σε όσους βρίσκονται σε εκτίμηση προς μεταμόσχευση ήπατος, καθώς θα πρέπει να 'περιπλανηθούν' σε σύνθετα συστήματα υγείας και να υιοθετήσουν συμπεριφορές αυτοελέγχου και αυτοδιαχείρισης, ιδιαίτερα σημαντικές για την έκβαση της νόσου. Ωστόσο τέτοιες μελέτες διερεύνησης της επίδρασης της HL απουσίαζαν από τη βιβλιογραφία.

Η παρούσα μελέτη των Bittermann et al. επιχειρεί να καλύψει αυτό το έλλειμμα, αναδεικνύοντας την ανεξάρτητη σχέση της HL με τη σωματική ασθενικότητα (fraility) των ESLD ασθενών αλλά και με τη μη ένταξή του στη λίστα αναμονής προς μεταμόσχευση. Ακόμα πιο ενδιαφέρουσα είναι ωστόσο η άμβλυνση των επιδράσεων αυτών μετά από ισχυρή κοινωνική υποστήριξη, ιδίως στα χαμηλότερα κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα. Αναδεικνύεται ως εκ τούτου, τόσο η ενημέρωση και εκπαίδευση, όσο και η ισχυρή και καλά οργανωμένη κοινωνική υποστήριξη των ESLD ασθενών, ως σημαντικές παράμετροι στη διαχείριση των ευάλωτων αυτών ομάδων, με ουσιαστική επίδραση στην κλινική τους έκβαση.

Link άρθρου: <https://aasldpubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/lt.25830>

Αστέριος Ι. Σαΐτης
Παθολόγος
Υποψήφιος Διδάκτωρ
Παθολογική Κλινική & Ομώνυμο Ερευνητικό Εργαστήριο
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας